

ми, тайною як усного, так писемного мовлення. Шляхів до мовної досконалості безліч, але всі вони починаються з бажання майстерно володіти рідною мовою, з відчуття відповідальності за її функціонування у всіх сферах суспільства. Завдання, які доводиться вирішувати студенту, стосуються таких теоретичних і практичних аспектів курсу:

- робота з рекомендованою навчальною літературою;
- конспектування фундаментальних праць відповідно до програми навчальної дисципліни;
- підготовка публічних виступів, рефератів та репрезентація їх на семінарських заняттях, наукових конференціях.

similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetman I

стів;

- складання планів і тез вміслювання на задану тему;
- переклад фахових текстів;
- добір мовного матеріалу для проведення ділових ігр.

Ефективне використання письмових творчих робіт на заняттях із словесності дає можливість збагатити лексичний запас студента, отримати досвід укладання фахових словників-мінімумів, підготувати публічний виступ. Результати самостійної роботи обговорюються на семінарах. Завдання викладача полягає у створенні оптимальних умов для успішної самостійної роботи. Це — розроблення планів, рекомендація літератури, індивідуальні консультації. Організація навчання за такою технологією дає можливість готувати не тільки компетентних фахівців, а й особистості з такою рисою, як самостійність, без якої не може бути активної і творчої людини.

О. Ю. Паценко, канд. екон. наук, доц.,
кафедра міжнародної економіки

ТЕСТУВАННЯ В СИСТЕМІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ

Тема компетентісного підходу в процесах навчання у вищій школі безпосередньо пов'язана з конкурентоспроможністю фахівця, підвищення якої є основною вимогою Боннського процесу як підсистеми виконання положень Лісабонської декларації краї-

нами ЄС. В принципі, тестування є приємним, цілком самодостатнім інструментом вимірювання, який вживається досить давно. Відношення до нього поступово змінювалося в процесі використання, і років 10—15 тому за його допомогою оцінювали підсумок засвоєння тієї чи іншої дисципліни не тільки в українській вищій школі, але й у Європі чи США, по всьому світу. Але з часом все більшого розповсюдження набула думка про те, що він придатніший для проміжного оцінювання, оскільки все-таки орієнтованіший на понятійний апарат, засвоєння категорій, ілюстрацію зв'язків між ними, а от практичні аспекти, навички, вміння фахівця в тих чи інших напрямках знання «протестувати» набагато важче через той факт, що ситуація змінюється швидше, ніж фізично можливо оновлювати тести, багато вимірність вирішень тієї чи іншої проблеми зростає лавиноподібно, і застосовувати тестування дуже широко означає перетворювати мислення фахівця на «кліше», готувати його до визначених раз і назавжди рецептів.

Крім того, слід зазначити і той факт, що знання, які верифікуються за допомогою тестування, оцінюють рівень простого їх відтворення, і аж ніяк не придатні для оцінки рівня творчих можливостей особистості. Наприклад, з часом почали відмовлятися від тестів і в психології, і в медицині, в яких їх вживали в процесі ліцензування фахівців, тобто якраз на рівні підтвердження компетенцій цих фахівців.

Інша проблема полягає в тому, що нікому й ніколи ще не вдавалося створити «ідеальний» тест. Будь-яке тестове завдання має бути валідним, і перевірити це можливо тільки складною і працемісткою процедурою. Окресливши коло таких завдань, необхідно виміряти по кожному з них низку параметрів (середнє значення початкового балу студента, середнє квадратичне відхилення, мінімум та максимум первинного балу студента, центральний момент першого порядку, асиметрію та ексцес тесту, його коефіцієнт надійності (А-Кронбаха)). Далі за допомогою параметрів асиметрії та ексцесу тесту можливо поділити їх на валідні, тобто цілком придатні, легкі з малою та великою розподільною здатністю, складні з великою та малою розподільною здатністю, неоднорідні з великою та малою розподільною здатністю.

Викладене вище дає можливість розбити весь масив тестів на групи, обрати з них ті, які відповідають поставленому викладачем завданню (підвищити бали, знизити їх, покращити якість вимірювання тощо). Далі необхідно повторити процедуру, бажано на тій же самій групі студентів, для розподілу тестових завдань

по різних когнітивних рівнях (знання-відтворення, розуміння, використання знань, творчість), і далі проводити процедуру верифікації на інших групах. У принципі таким шляхом можливо створити і тести, які будуть вимірювати рівень творчих здібностей, але навіть при викладанні економічних дисциплін на цьому рівні в перелік тестових завдань, на нашу думку, доцільно включати чисто психологічні тести, що вимірюють особистісні параметри (рівень та глибина утворення стресу, витривалість, вміння реагувати на швидкі зміни тощо).

Н. М. Первак, асистент,
кафедра цивільного та трудового права

РОЛЬ ТА МЕТОДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Безсумнівно, що здатність швидко вирішувати складні практичні задачі і приймати ефективні рішення потрібно виховувати у майбутніх фахівців і для цього мало лише бази теоретичних знань у різних сферах суспільних відносин, треба впроваджувати і заохочувати студентів до творчої самостійної роботи.

Таким чином, до характерних ознак сучасного навчального процесу слід віднести: переважно самостійне набуття знань і особисту відповідальність студента. Тому необхідно наголосити, що в основі ефективності такого підходу до організації навчального процесу буде лежати рівень розуміння студентами завдань, самоорганізації і самоконтролю, цілей роботи та способів їх досягнення, характер мотивації та контролю, а також ступінь гнучкості завдань залежно від їх рівня. Саме такі елементи навчального процесу обумовлюють якість організації самостійної роботи студентів і безпосередньо (в індивідуальному порядку) визначаються викладачами.

Таким чином, кожен етап процесу самостійного навчання студента, починаючи від визначення цілі, застосування форм і методів її реалізації, стимулювання на основі особистих інтересів та контролю, а також аналіз досягнутих результатів з наступними їх оцінюванням, має стати предметом індивідуально-консультативної роботи викладача із студентом. Завдання педагога в цьому